



Parlamentul
Republicii Moldova

CPS-06 nr. 194

11 decembrie 2024

Comisia protecție socială, sănătate și familie

RAPORT

asupra proiectului de lege proiectului de lege privind protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite

(nr. 326 din 13.11.2024)

Lectura II

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat pentru lectura a doua proiectul de lege nr. 326 din 13.11.2024 cu privire la protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite, prezentată de către Guvernul Republicii Moldova.

Pe marginea proiectului au parvenit propuneri din partea Direcției Generale Juridice a Secretariatului Parlamentului și Cabinetului Avocatului „Străisteanu Doina Iona, care au fost reflectate în tabelul de sinteză. Sinteza și proiectul redactat la această inițiativă legislativă sunt părți componente ale prezentului raport.

Urmare a dezbaterilor și a votării pe marginea proiectului s-au înregistrat următoarele rezultate: din cei 9 membri prezenți, 7 membri ai Comisiei au votat „pentru”, iar 2 membri–„abținut”.

Urmare a discuțiilor în cadrul ședinței, Comisia propune examinarea și adoptarea proiectului de lege nr. 326 din 13.11.2024 în ședința plenară a Parlamentului în lectura a doua, luând în considerare propunerile și amendamentele acceptate de către Comisie.

Adrian BELÎ

Președintele Comisiei

Ex. Olga Ojog
Tel. 820 541
E-mail: olga.ojog@parlament.md

LEGE

privind protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Obiectul legii

Prezenta lege stabilește procedurile de examinare a cazurilor ce țin de înapoierea copiilor cu vârsta de până la 16 ani, deplasați sau reținuți ilicit, la reședința lor obișnuită, de exercitare a dreptului de vizitare a copilului, precum și autoritățile și instituțiile responsabile de aplicarea procedurilor respective.

Articolul 2. Sfera de aplicare

În condițiile prezentei legi, copiii beneficiază de protecție fără nicio discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, indiferent de cetățenie, de apartenența etnică, de originea socială, de statutul obținut prin naștere, de situația materială, de gradul și tipul de dizabilitate, de aspectele specifice de creștere și educație, atât ale copiilor, cât și ale părinților sau ale reprezentanților lor legali/responsabililor lor legali, indiferent de locul aflării lor (familie, instituție educațională, serviciu social, instituție medicală, comunitate etc.) sau de orice alt criteriu.

Articolul 3. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, noțiunile principale utilizate au următoarele semnificații:

deplasare ilicită a copilului – scoaterea copilului cu vârsta de până la 16 ani din

statul în care își are reședința obișnuită, pentru o perioadă mai mare de 30 de zile, fără acordul scris, legalizat notarial, al celuilalt reprezentant legal sau, după caz, al persoanei ori autorității desemnate să apere drepturile și interesele copilului și să acționeze în interesele și în numele copilului în materie de protecție, de siguranță, de ocrotire a sănătății, de educație, de proprietate și de alte drepturi ale copilului;

reținere ilicită a copilului – neînapoierea copilului cu vârsta de până la 16 ani în statul în care își are reședința obișnuită, după o perioadă mai mare de 30 de zile, în cazul lipsei acordului scris, legalizat notarial, al reprezentantului legal sau, după caz, al persoanei ori al autorității desemnate să apere drepturile și interesele copilului și să acționeze în interesele și în numele copilului în materie de protecție, de siguranță, de ocrotire a sănătății, de educație, de proprietate și de alte drepturi ale copilului;

reședința obișnuită a copilului – locul care exprimă o anumită integrare a copilului într-un mediu social și familial și care demonstrează o legătură apropiată și stabilă a acestuia cu locul vizat. La determinarea reședinței obișnuite a copilului, în fiecare caz particular, se iau în considerare toate elementele de fapt relevante, cum ar fi durata, regularitatea, condițiile și motivele sejurului pe teritoriul unui stat, cetățenia copilului, locul și condițiile de școlarizare, cunoștințele lingvistice, precum și raporturile de familie și sociale ale copilului în statul respectiv;

domiciliul copilului – locul de aflare a copilului, care poate fi domiciliul părinților sau al aceluia părinte la care acesta locuiește permanent, domiciliul reprezentantului său legal, locul serviciului social sau locul stabilit printr-o hotărâre judecătorească;

dreptul de vizitare – dreptul reprezentantului legal al copilului de a menține relații personale și contacte directe cu acesta, incluzând dreptul de a duce copilul, pentru o perioadă limitată de timp, în alt loc decât cel al reședinței sale obișnuite;

interesul superior al copilului – asigurarea condițiilor adecvate pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului, ținând cont de particularitățile individuale ale personalității acestuia și de situația concretă în care acesta se află;

reprezentantul legal al copilului – părintele, persoana sau autoritatea desemnată, conform legii, să apere drepturile și interesele copilului și să acționeze în interesele și în numele copilului în materie de protecție, de siguranță, de ocrotire a sănătății, de educație, de proprietate și de alte drepturi ale copilului;

autoritate centrală – autoritatea desemnată de stat pentru a îndeplini atribuțiile

prevăzute de Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga, la 25 octombrie 1980.

Articolul 4. Principiile protecției copilului

Protecția copilului se realizează conform următoarelor principii:

- a) asigurarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;
- b) respectarea priorității privind creșterea și educarea copilului în familie;
- c) dreptul prioritar al părinților de a-și educa copilul conform propriilor convingeri și responsabilitatea primară a părinților pentru creșterea, educarea și protecția copilului lor;
- d) obligația statului de a asigura familiei asistența necesară pentru creșterea și educarea copilului;
- e) egalitatea de șanse și nediscriminarea;
- f) cooperarea intersectorială și intervenția multidisciplinară;
- g) asistența individualizată a fiecărui copil;
- h) respectarea demnității copilului;
- i) asigurarea participării copilului la luarea deciziilor care îl privesc, ținând cont de vârsta și de gradul său de maturitate;
- j) asigurarea continuității în creșterea și educarea copilului, ținând cont de identitatea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică, în cazul luării unei măsuri de protecție;
- k) celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;
- l) responsabilitatea autorităților în asigurarea protecției copilului împotriva violenței.

Articolul 5. Autoritatea centrală a Republicii Moldova

Ministerul Muncii și Protecției Sociale (denumit în continuare *autoritate centrală a Republicii Moldova*) este abilitat să asigure îndeplinirea obligațiilor asumate de Republica Moldova ca urmare a aderării la Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga, la 25 octombrie 1980 (denumită în continuare *Convenție*).

Articolul 6. Atribuțiile autorității centrale a Republicii Moldova

(1) Pentru realizarea obiectivelor stipulate în Convenție, autoritatea centrală a Republicii Moldova întreprinde toate măsurile corespunzătoare:

- a) pentru localizarea copilului deplasat în străinătate sau reținut ilicit în sensul Convenției;

- b) pentru prevenirea de noi pericole la adresa copilului sau de pagube pentru părțile interesate, luând sau procedând astfel încât să fie luate măsuri provizorii;
- c) pentru a asigura înapoierea de bunăvoie a copilului sau a înlesni o soluție amiabilă, inclusiv prin mediere;
- d) pentru schimbul de informații privind situația socială a copilului;
- e) pentru a furniza informații generale privind dreptul statului în legătură cu aplicarea Convenției;
- f) pentru a introduce sau a înlesni inițierea unei proceduri judiciare sau administrative, menite să obțină înapoierea copilului și, dacă este cazul, să îngăduie organizarea sau exercitarea efectivă a dreptului de vizitare;
- g) pentru a facilita, dacă este cazul, obținerea asistenței juridice, inclusiv oferirea asistenței juridice garantate de stat;
- h) pentru a asigura, în condițiile legii, înapoierea copilului.

(2) Autoritatea centrală a Republicii Moldova încheie acorduri de colaborare și cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu instituțiile publice din țară și din străinătate, cu organizațiile internaționale și regionale, cu organizațiile neguvernamentale, cu alte persoane juridice din țară și din străinătate cu atribuții în domeniul de aplicare a Convenției.

Articolul 7. Competențele autorităților naționale

(1) Autoritățile și instituțiile competente naționale au obligația să acorde de îndată suport autorității centrale a Republicii Moldova, ca urmare a solicitărilor formulate, prin acordarea de asistență și transmiterea datelor deținute potrivit competențelor, în vederea aplicării prezentei legi.

(2) Soluționarea cererilor formulate de o persoană fizică, de o instituție, de orice alt organism sau de o autoritate centrală privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite și a cererilor privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului este de competența Curții de Apel Chișinău, în conformitate cu art. 293¹ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(3) Curtea de Apel Chișinău poate coopera cu autoritățile naționale și cu cele ale statului în care copilul își avea reședința obișnuită fie în mod direct, fie prin intermediul autorității centrale a Republicii Moldova.

Articolul 8. Soluționarea cauzelor prin mediere

(1) Cauzele care vizează înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite

sau exercitarea dreptului de vizitare a copilului pot fi supuse medierii de autoritatea centrală a Republicii Moldova sau de instanța de judecată, cu consimțământul și în numele părților. Prevederile legislației în domeniul medierii se vor aplica în mod corespunzător.

(2) În conformitate cu alin. (1), la cererea autorității centrale a Republicii Moldova sau a instanței de judecată, Consiliul de Mediere îi furnizează acesteia o listă a mediatorilor specializați în domeniul protecției copilului.

(3) Medierea cauzelor prevăzute la alin. (1) are loc într-un termen ce nu depășește 30 de zile calendaristice de la data încheierii contractului de mediere, dacă părțile nu au stabilit de comun acord un alt termen.

(4) Cauzele prevăzute la alin. (1) nu pot fi supuse medierii dacă acest lucru este contrar interesului superior al copilului, dacă nu este adecvat într-un caz particular sau dacă ar întârzia procedura în mod nejustificat.

Capitolul II **ÎNAPOIEREA COPILULUI**

Articolul 9. Cererea privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite

Persoana fizică, autoritatea, instituția sau organismul care pretinde că un copil a fost deplasat în străinătate sau reținut ilicit în sensul Convenției poate să sesizeze fie autoritatea centrală a statului de reședință obișnuită a copilului, fie pe aceea a statului contractant în care se află copilul, pentru ca aceasta să acorde asistență în vederea asigurării înapoierii copilului în statul în care el își are reședința obișnuită.

Articolul 10. Depunerea și procesarea cererii privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite

(1) Persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate înaintează o cerere autorității centrale a Republicii Moldova în vederea înapoierii copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite.

(2) Autoritatea centrală a Republicii Moldova acționează cu celeritate atunci când soluționează cererile întemeiate pe Convenție.

(3) Atunci când recepționează o cerere conform alin. (1), autoritatea centrală a Republicii Moldova confirmă recepționarea ei în termen de 10 zile lucrătoare de la data primirii cererii.

(4) După recepționarea cererii conform alin. (1) din prezentul articol, autoritatea centrală a Republicii Moldova verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la articolul 8 alineatul al doilea din Convenție și la art. 293² din Codul de procedură civilă nr. 225/2003 și, după caz, solicită completarea acesteia sau prezentarea actelor lipsă într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data primirii cererii. Aceasta informează, fără întârzieri nejustificate, persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate, după caz, despre demersurile inițiale întreprinse sau care urmează să fie întreprinse pentru soluționarea cererii.

(5) În cazul în care cererea menționată la alin. (1) din prezentul articol nu îndeplinește condițiile privind reședința obișnuită și vârsta copilului prevăzute de articolul 4 din Convenție, autoritatea centrală a Republicii Moldova restituie cererea.

(6) Autoritatea centrală a Republicii Moldova nu examinează cererea menționată la alin. (1), depusă în condițiile prevăzute de Convenție, în cazul în care aceasta sau anexele acesteia nu sunt însoțite de traducerea în limba română.

(7) În cazul în care cererea menționată la alin. (1) întrunește condițiile prezentului articol, autoritatea centrală a Republicii Moldova o depune la Curtea de Apel Chișinău. În funcție de circumstanțele cauzei, autoritatea centrală a Republicii Moldova poate întreprinde orice măsură susceptibilă de a asigura înapoierea de bunăvoie a copilului.

(8) Dacă autoritatea centrală a Republicii Moldova are indicii că copilul a cărui înapoiere este solicitată se află pe teritoriul unui alt stat parte la Convenție, aceasta va transmite cererea direct autorității centrale a statului respectiv, informând în acest sens persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală solicitantă.

Articolul 11. Informarea și opinia copilului

(1) Pe tot parcursul procedurii de examinare a cererii privind înapoierea copilului cu vârsta de până la 16 ani, ca urmare a deplasării și/sau reținerii ilicite, la reședința obișnuită a acestuia, autoritatea tutelară teritorială în a cărei rază teritorială domiciliază copilul este obligată să-i ofere informații și explicații clare și complete, potrivit vârstei sale și gradului său de maturitate, referitoare la etapele și durata acestei proceduri.

(2) În procesul de examinare a cazurilor conform alin. (1) se va ține cont de

opinia, dorințele și de sentimentele copilului în funcție de vârsta lui și de capacitatea lui de înțelegere.

Articolul 12. Asistența juridică garantată de stat

Persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea interesată din străinătate a cărei cerere îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul al doilea din Convenție și la art. 293² din Codul de procedură civilă nr. 225/2003 poate beneficia de asistență juridică garantată de stat în soluționarea cererii de înapoiere a copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite, indiferent de nivelul veniturilor. Prevederile legislației în domeniul asistenței juridice garantate de stat se vor aplica în mod corespunzător.

Articolul 13. Atribuțiile Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat

(1) La cererea persoanei fizice, a instituției, a organismului sau a autorității centrale din străinătate, autoritatea centrală a Republicii Moldova va facilita acordarea asistenței juridice garantate de stat de către un avocat specializat, desemnat de oficiul teritorial al Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS).

(2) Pentru persoana cu reședința obișnuită în străinătate care a formulat cererea de înapoiere a copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite, coordonatorul oficiului teritorial al CNAJGS desemnează obligatoriu, din oficiu, în termen de 3 zile lucrătoare, un avocat pentru sesizarea instanței de judecată, pentru reprezentare și asistare în instanța de judecată, precum și pentru cazurile de inițiere a măsurilor de executare silită.

(3) Avocatul desemnat potrivit alin. (2) înaintează cererea de înapoiere a copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite la instanța de judecată competentă, în termen de 7 zile calendaristice de la data primirii înștiințării privind desemnarea sa.

(4) În termen de 48 de ore de la data încetării mandatului avocatului desemnat potrivit alin. (2), acesta va transmite autorității centrale a Republicii Moldova întreaga documentație și actele instanței de judecată ce i-au fost puse la dispoziție pe marginea cererii de înapoiere a copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite.

Articolul 14. Sesizarea instanței de judecată de către persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate

(1) Prevederile art. 10 nu exclud posibilitatea ca o persoană fizică, o instituție, un organism sau o autoritate centrală din străinătate să sesizeze direct instanța de judecată competentă din Republica Moldova, fie personal, fie prin intermediul unui avocat ales. În cazul în care reprezentarea se face printr-un avocat ales, iar autoritatea centrală a Republicii Moldova a fost inițial sesizată conform art. 10, aceasta va pune la dispoziția avocatului cererea-tip completată și toate actele doveditoare transmise de autoritățile competente ale statului solicitant.

(2) Refuzul autorității centrale a Republicii Moldova de a accepta cererea de înapoiere, conform articolului 27 din Convenție, nu împiedică persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate să se adreseze direct Curții de Apel Chișinău.

(3) În cazul în care cererea nu se referă la înapoierea copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite sau nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 8 alineatul al doilea din Convenție și la art. 293² din Codul de procedură civilă nr. 225/2003, Curtea de Apel Chișinău restituie cererea.

Articolul 15. Soluționarea cererilor de înapoiere a copilului în statul reședinței sale obișnuite

(1) Cauzele având ca obiect soluționarea cererilor de înapoiere a unui copil aflat pe teritoriul Republicii Moldova în condițiile articolului 3 din Convenție se judecă în fond, în termenul și în condițiile prevăzute la art. 293³ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(2) Hotărârea integrală a instanței de judecată se întocmește în termen de 14 zile de la data pronunțării dispozitivului acesteia.

(3) Soluționarea cererilor se va face în contradictoriu cu persoana despre care se susține că a deplasat sau a reținut ilicit copilul în Republica Moldova, cu reclamantul sau avocatul acestuia, cu reprezentantul autorității tutelare teritoriale în a cărei evidență se află copilul, cu reprezentantul autorității centrale a Republicii Moldova și, după caz, în prezența copilului. Instanța de judecată nu poate refuza înapoierea copilului în cazul în care reclamantul sau avocatul acestuia nu a avut posibilitatea să fie ascultat.

(4) Instanța de judecată este obligată să țină cont de opinia copilului, având în

vedere vârsta, maturitatea și gradul de dezvoltare ale acestuia.

(5) În toate situațiile, la audierea copilului va participa un psiholog care va redacta, la cererea instanței de judecată, un raport de evaluare psihologică.

Articolul 16. Comunicarea adresei de corespondență a reclamantului

Reclamantul din străinătate este obligat să indice adresa de corespondență în Republica Moldova, la care urmează să fie făcute toate comunicările privind procesul de judecată. În lipsa adresei menționate, transmiterea actelor se realizează prin intermediul autorității centrale a Republicii Moldova și al autorității centrale străine din statul în care reclamantul își are reședința.

Articolul 17. Valabilitatea actelor și a hotărârilor străine

(1) Actele oficiale eliberate, redactate sau legalizate în conformitate cu legislația unui stat parte la Convenție în privința cetățenilor săi ori în privința persoanelor străine, în forma stabilită de organele competente ale statului respectiv, certificate cu sigiliu, pot fi prezentate instanței de judecată din Republica Moldova fără vreo altă legalizare.

(2) Instanța de judecată din Republica Moldova poate ține seama de legea și de hotărârile judiciare sau administrative străine pertinente fără a fi nevoie să recurgă la procedurile specifice de recunoaștere a hotărârilor străine; de asemenea, poate solicita reclamantului prezentarea unei hotărâri sau a unui alt document emis de autoritățile statului în care copilul își are reședința obișnuită, care să ateste, dacă legea statului respectiv permite aceasta, faptul că deplasarea copilului de pe teritoriul aceluși stat ori reținerea copilului a avut loc prin încălcarea unui drept privind încredințarea, atribuit potrivit legii statului străin respectiv.

(3) Actele oficiale, legile și hotărârile judiciare sau administrative străine se prezintă cu o traducere în limba română.

Articolul 18. Adoptarea măsurilor de protecție a copilului de către instanța de judecată

(1) Pe întreaga durată a procesului, instanța de judecată poate dispune, printr-un act de dispoziție nesusceptibil de atac, oricare dintre măsurile de protecție a copilului prevăzute de legislație.

(2) Dacă există motive care justifică bănuiala că copilul ar putea traversa hotarele

Republicii Moldova pentru a fi sustras de la procedura de înapoiere, deschisă potrivit Convenției și prezentei legi, la cererea reclamantului și/sau a reprezentantului acestuia, judecătorul sau instanța de judecată va dispune, în aceeași zi, printr-un act de dispoziție nesusceptibil de atac:

- a) ridicarea pașaportului sau, după caz, a altui document de călătorie al copilului, iar în lipsa acestuia, interzicerea eliberării unui document de călătorie pentru copil;
- b) interzicerea traversării de către copil a hotarelor Republicii Moldova pentru o perioadă de timp anumită.

(3) Măsura ridicării pașaportului sau, după caz, a altui document de călătorie al copilului se dispune pe o durată determinată ori până la încetarea motivelor care au justificat-o. Copia de pe actul de dispoziție prin care s-au dispus măsurile prevăzute la alin. (2) se transmite imediat la Agenția Servicii Publice, în cazul interzicerii eliberării unui document de călătorie pentru copil, sau Inspectoratului General al Poliției de Frontieră din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, în cazul ridicării pașaportului sau a altui document de călătorie al copilului și al interzicerii traversării de către copil a hotarelor Republicii Moldova.

(4) În cazul ridicării pașaportului sau, după caz, a altui document de călătorie al copilului, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră îl transmite instanței de judecată care a emis actul de dispoziție.

Articolul 19. Procedura și măsurile în cazul constatării deplasării sau reținerii ilicite a copilului

(1) Dacă instanța de judecată constată că deplasarea sau reținerea copilului pe teritoriul Republicii Moldova este ilicită în sensul articolului 3 din Convenție, aceasta dispune înapoierea copilului în statul în care acesta își are reședința obișnuită, cu condiția ca aceasta să nu-l expună unui pericol fizic sau psihic ori în orice alt mod să nu-l pună într-o situație intolerabilă.

(2) În cuprinsul hotărârii, instanța de judecată stabilește un termen pentru executarea obligației de înapoiere a copilului, care nu va fi mai mare de două săptămâni de la comunicarea hotărârii integrale. Termenul este stabilit sub sancțiunea unei amenzi în favoarea statului Republica Moldova, cuprinsă între 100 și 200 de unități convenționale, care se varsă în bugetul de stat.

(3) Odată cu pronunțarea hotărârii de înapoiere, instanța de judecată poate dispune una dintre următoarele măsuri:

- a) predarea pașaportului sau, după caz, a documentului de călătorie al copilului

de către pârât părții reclamante;

b) obligarea reprezentantului legal pârât de a contribui pentru eliberarea unui document de călătorie pe numele copilului;

c) autorizarea reclamantului de a prelua copilul fie personal, fie, după caz, prin reprezentantul acestuia în cazul refuzului pârâtului de a executa de bunăvoie obligația de înapoiere în termenul stabilit.

(4) Atunci când instanța de judecată preconizează să refuze înapoierea copilului exclusiv în temeiul articolului 13 alineatul întâi litera b) din Convenție, aceasta poate accepta înapoierea copilului în cazul în care partea care solicită înapoierea copilului demonstrează instanței, prin furnizarea de dovezi concludente, că s-au luat măsuri corespunzătoare pentru a asigura protecția copilului după înapoierea sa ori în cazul în care instanța este convinsă de acest lucru în alt mod.

(5) În sensul alin. (4), instanța de judecată poate comunica cu autoritățile competente din statul în care copilul își avea reședința obișnuită imediat înaintea deplasării sau a reținerii sale ilicite, fie direct, fie prin intermediul autorităților centrale.

(6) Suportarea cheltuielilor legate de înapoierea copilului se stabilește conform articolului 26 din Convenție.

(7) Reprezentantul legal pârât poate fi obligat să suporte cheltuielile statului Republica Moldova pentru desemnarea avocaților pe caz, în conformitate cu legislația.

Articolul 20. Comunicarea și contestarea hotărârii instanței de judecată

(1) Hotărârea Curții de Apel Chișinău prin care s-a dispus înapoierea copilului este executorie.

(2) Dispozitivul hotărârii se comunică părților și autorității centrale a Republicii Moldova în ziua în care a fost pronunțat. Hotărârea motivată se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării acesteia.

(3) Hotărârea prevăzută la alin. (1) poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 10 zile de la data comunicării hotărârii integrale. Recursul suspendă executarea hotărârii. Dosarul este înaintat Curții Supreme de Justiție în termen de 5 zile de la expirarea termenului de recurs.

(4) Cu excepția cazului în care acest lucru se dovedește imposibil din cauza unor împrejurări excepționale, Curtea Supremă de Justiție pronunță decizia în cel mult 6

săptămâni din momentul în care toate etapele procedurale necesare au fost parcurse și instanța este în măsură să examineze recursul.

(5) Dispozitivul deciziei instanței de recurs se comunică părților și autorității centrale a Republicii Moldova în ziua în care a fost pronunțat. Decizia integrală a instanței de recurs se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării acesteia.

Articolul 21. Procedura în cazul neexecutării hotărârii judecătorești de înapoiere a copilului

(1) În cazul în care hotărârea judecătorească de înapoiere a copilului în statul în care acesta își are reședința obișnuită nu este executată de bunăvoie în termenul stabilit de instanță, autoritatea centrală a Republicii Moldova informează în acest sens Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești care va identifica executorul judecătoresc responsabil de executarea hotărârii respective, conform competențelor teritoriale.

(2) Reclamantul sau avocatul acestuia depune cererea de executare silită, însoțită de titlul executoriu, la executorul judecătoresc desemnat, în termen de 7 zile de la data primirii înștiințării privind desemnarea acestuia de către președintele Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești.

(3) Dacă hotărârea judecătorească de înapoiere a copilului în statul în care acesta își are reședința obișnuită nu este executată de bunăvoie în termenul stabilit de instanța de judecată, se procedează la executarea silită de transmitere a copilului de la persoana în a cărei grijă se află copilul către reprezentantul legal al acestuia, stabilit cu domiciliul în străinătate, sau, după caz, către persoana împuternicită de a prelua copilul.

(4) Executarea se va efectua în prezența obligatorie a unui reprezentant al autorității tutelare teritoriale. Executorul judecătoresc poate solicita, după caz, concursul altor persoane cu competențe în domeniul protecției copilului.

(5) În cazul în care o hotărâre judecătorească menționată la alin. (1) nu a fost executată în termen de două săptămâni de la data inițierii procedurii de executare, partea care solicită executarea sau autoritatea centrală a Republicii Moldova are dreptul să ceară Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești să prezinte motivele care justifică întârzierea.

Articolul 22. Comunicarea privind încetarea examinării cazului de înapoiere a copilului

Autoritatea centrală a Republicii Moldova va informa autoritatea centrală a statului solicitant cu privire la încetarea examinării cazului de înapoiere a copilului în statul reședinței obișnuite dacă persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate care a formulat cererea:

a) nu răspunde, în termen de 60 de zile calendaristice, solicitărilor autorității centrale a Republicii Moldova;

b) nu participă sau nu desemnează o persoană împuternicită pentru procedura de preluare silită a copilului de la persoana în grija căreia acesta se află.

Articolul 23. Confirmarea deplasării sau reținerii ilicite a copilului

(1) În aplicarea articolului 15 din Convenție, la cererea unei autorități judiciare sau administrative a unui stat parte la Convenție, Curtea de Apel Chișinău poate pronunța o hotărâre prin care să confirme ori să infirme faptul că, potrivit legislației Republicii Moldova, deplasarea ori reținerea copilului pe teritoriul unui stat străin, reședința sa obișnuită fiind Republica Moldova, s-a făcut cu încălcarea vreunui drept ce ține de încredințarea acestuia.

(2) Cererea prevăzută la alin. (1) este recepționată de autoritatea centrală a Republicii Moldova și se depune de către aceasta la Curtea de Apel Chișinău.

(3) La examinarea cererii prevăzute la alin. (1) se vor aplica în mod corespunzător termenele prevăzute de art. 293³ și 293⁴ din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.

(4) Hotărârea Curții de Apel Chișinău nu se supune niciunei căi de atac și se comunică autorității judiciare sau administrative solicitante prin intermediul autorității centrale a Republicii Moldova, în termen de 48 de ore de la data redactării hotărârii integrale.

Capitolul III

EXERCITAREA DREPTULUI DE VIZITARE A COPILULUI

Articolul 24. Cererea privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului

(1) Persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală dintr-un stat parte la Convenție poate solicita autorității centrale a Republicii Moldova acordarea asistenței pentru organizarea sau protejarea exercitării dreptului de vizitare a unui copil având reședința pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu articolul 1 litera b) și articolul 21 din Convenție.

(2) Autoritatea tutelară teritorială informează reprezentantul/responsabilul legal al copilului la care acesta își are stabilită reședința despre cererea de exercitare a dreptului de vizitare a copilului de către celălalt părinte și încearcă soluționarea pe cale amiabilă a cererii respective. Autoritatea menționată va atrage atenția persoanei care exercită autoritatea părintească asupra copilului și la care acesta își are stabilită reședința cu privire la sancțiunile ce pot fi aplicate, potrivit prezentei legi, în cazul refuzului de a permite de bunăvoie exercitarea dreptului de vizitare.

(3) Cauzele având ca obiect soluționarea cererilor privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului se judecă în fond, în ședință închisă, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la data admiterii cererii.

(4) Hotărârea integrală a Curții de Apel Chișinău se întocmește în termen de 14 zile de la data pronunțării dispozitivului acesteia.

(5) Dispozitivul hotărârii se comunică părților și autorității centrale a Republicii Moldova în ziua în care a fost pronunțat. Hotărârea motivată se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării acesteia.

(6) Reprezentantul legal, beneficiar al dreptului de vizitare în sensul prezentului articol, poate beneficia de asistență juridică garantată de stat în aceleași condiții ca și reclamantii în cauzele de înapoiere a copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite.

Articolul 25. Exercitarea dreptului de vizitare a copilului în afara teritoriului Republicii Moldova și condițiile aferente

(1) Dacă se solicită ca exercitarea dreptului de vizitare a copilului să se facă prin deplasarea acestuia în afara teritoriului Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău poate încuviința exercitarea acestui drept prin deplasarea copilului în afara teritoriului Republicii Moldova doar dacă există garanții care să asigure înapoierea de bunăvoie a copilului în Republica Moldova. Instanța menționată poate obliga reprezentantul legal al copilului, beneficiar al dreptului de vizitare, la depunerea unei cauțiuni a cărei sumă nu poate depăși 50000 de lei. Cauțiunea se depune la biroul executorului judecătoresc responsabil de executarea hotărârii, conform competențelor teritoriale.

(2) Atunci când exercitarea dreptului de vizitare se condiționează de depunerea unei cauțiuni, Curtea de Apel Chișinău stabilește, în cuprinsul aceleiași hotărâri, cuantumul cauțiunii, termenul în care aceasta trebuie depusă și momentul restituirii

acesteia, asigurându-se că măsura este proporțională și nu contravine interesului superior al copilului.

(3) Prin hotărârea menționată la alin. (2) din prezentul articol, Curtea de Apel Chișinău va dispune suportarea cheltuielilor aferente exercitării dreptului de vizitare, în conformitate cu articolul 26 alineatul al patrulea din Convenție. Instanța menționată va stabili proporția în care aceste cheltuieli vor fi suportate, ținând cont de situația financiară a părților și de necesitatea asigurării accesului efectiv la dreptul de vizitare.

Articolul 26. Procedura în cazul în care copilul refuză contactul sau manifestă aversiune

(1) În cazul în care copilul la care se referă cererea privind exercitarea dreptului de vizitare refuză constant contactul cu unul dintre reprezentanții săi legali ori manifestă sentimente de aversiune față de acesta, Curtea de Apel Chișinău poate dispune, în funcție de vârsta copilului, ca acesta să urmeze un program de consiliere psihologică.

(2) Cererea privind exercitarea dreptului de vizitare în cazul menționat la alin. (1) se soluționează prin hotărârea instanței de judecată, cu citarea părinților sau, după caz, a persoanei la care se află copilul, precum și a autorității tutelare teritoriale din raza teritorială în care se află copilul. Hotărârea nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Hotărârea prevăzută la alin. (2) va fi comunicată de către instanța de judecată autorităților competente să o pună în aplicare, precum și autorității centrale a Republicii Moldova, în termen de 5 zile de la pronunțare.

(4) În termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii conform alin. (3), psihologul, după o evaluare psihologică inițială a copilului, stabilește durata și conținutul programului de consiliere psihologică. Psihologul comunică de îndată instanței de judecată durata programului de consiliere psihologică, precum și, dacă este cazul, modificarea acestuia.

(5) După finalizarea programului de consiliere psihologică, psihologul întocmește un raport privind evaluarea psihologică finală și îl transmite instanței de judecată și autorității centrale a Republicii Moldova.

Articolul 27. Cooperarea internațională la verificarea condițiilor de vizitare a copilului

În funcție de împrejurări, autoritatea centrală a Republicii Moldova poate solicita

autorității centrale a statului în care urmează să se afle copilul pe durata vizitei sau, după caz, misiunii diplomatice sau oficiului consular al Republicii Moldova în acel stat să acorde asistență și cooperare pentru verificarea condițiilor în care are loc vizitarea copilului.

Capitolul IV DISPOZIȚII FINALE

Articolul 28. Cheltuielile legate de implementarea Convenției

(1) Toate cererile formulate în vederea punerii în aplicare a prevederilor Convenției și ale prezentei legi sunt scutite de taxe.

(2) Cheltuielile pentru îndeplinirea de către autoritatea centrală a Republicii Moldova a obligațiilor rezultate din Convenție și din prezenta lege se suportă din bugetul alocat Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Articolul 29. Dispoziții finale

Prezenta lege intră în vigoare de la 1 ianuarie 2025.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

**Anexă la Raportul
Comisiei protecție socială, sănătate și familie**

SINTEZA AMENDAMENTELOR

**la proiectul legii privind protecția specială a copiilor împotriva
deplasării în străinătate sau reținerii ilicite**

nr. 326 din 13.11.2024

Lectura a II-a

Nr. crt.	*Textul părții constitutive a actului legislativ în vigoare care se propune a fi modificat, completat sau abrogat	Textul părții constitutive a actului legislativ la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul amendamentului propunerii, obiecției	Conținutul amendamentului, propunerii, obiecției	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond	Note
1	2	3	4	5	6	7
1.	Articolul 1	Prezenta lege stabilește procedura de examinare a cazurilor ce țin de înapoierea copilului cu vârsta de până la 16 ani la reședința obișnuită a acestuia și de exercitare a dreptului de vizitare a copilului, precum și autoritățile și instituțiile responsabile de aplicarea procedurii respective.	 Direcția Generală Juridică	La articolul 1 , pentru precizia normei, se sugerează reglementarea expresă a faptului că „legea stabilește procedura de examinare a cazurilor ce țin de înapoierea copilului cu vârsta de până la 16 ani, <i>în urma deplasării sau reținerii ilicite [...]</i> ”. Totodată, pentru corectitudinea exprimării, precum și dat fiind că, legea reglementează două proceduri separate de	Se acceptă.	Prezenta lege stabilește procedura de examinare a cazurilor ce țin de înapoierea copilului cu vârsta de până la 16 ani , în urma deplasării sau reținerii ilicite, la reședința obișnuită a acestuia și de exercitare a dreptului de vizitare a copilului, precum și autoritățile și instituțiile responsabile de aplicarea procedurilor respective.

	<p>2.</p> <p>Articolul Noțiuni principale</p>	<p><i>deplasarea ilicită a copilului</i> – scoaterea copilului cu vârsta de până la 16 ani din țara unde își are reședința obișnuită, pentru o perioadă mai mare de 30 de zile, fără acordul scris, legalizat notarial, al celui alt reprezentant legal sau, după caz, al persoanei sau autorității desemnate să apere drepturile și interesele copilului și să acționeze în interesele și în numele copilului în materie de protecție, siguranță, ocrotire a sănătății, educație, proprietate și altor drepturi ale copilului; reținerea ilicită a copilului – neînapoierea copilului cu vârsta de până la 16 ani în țara unde își are reședința obișnuită, după o perioadă mai mare de 30 de zile, în cazul lipsei acordului în</p>	<p>Comisia juridică, numiri și imunități</p>	<p>protecție a copiilor, anume procedura de examinare a cazurilor privind înapoierea copilului și procedura privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului, DGJ sugerează ca cuvântul „procedurii” să fie substituit cu „procedurilor”.</p>	<p>Nu se acceptă. Se reiterează considerentele din tabelul de sinteză a recomandărilor. Potrivit Convenției, pentru a fi considerată ilicită, acțiunea de deplasare/ reținere a copilului trebuie să încalce un drept privind încredințarea. În conformitate cu prevederile art. 8 alin. (2) din Legea nr. 370/2023 privind drepturile copilului, „răspunderea pentru creșterea copilului și pentru asigurarea dezvoltării acestuia le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților legali/ responsabililor legali ai acestuia. Ambii părinți au o</p>	
--	--	---	---	--	---	--

scris, legalizat notarial, al reprezentantului legal sau, după caz, al persoanei sau al autorității desemnate să apere drepturile și interesele copilului și să acționeze în interesele și în numele copilului în materie de protecție, siguranță, ocrotire a sănătății, educație, proprietate și altor drepturi ale copilului;

răspundere comună pentru creșterea, educarea și întreținerea copilului.” De asemenea, art. 58 alin. (1) din Codul familiei nr. 1316/2000 „părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat”. În acest sens, avînd în vedere vederea răspunderea comună pentru creșterea, educarea și întreținerea copilului, se constată că în eventualitatea în care un părinte deplasează/ reține copilul în alt loc decât cel al reședinței sale obișnuite în dezacord cu celălalt părinte/ reprezentant legal, încalcă dreptul acestuia din urmă. De asemenea, mai multe state stabilesc asemenea cerință pentru a putea scoate copilul peste hotare,

					<p>dintre reprezentanți legali depune o cerere privind încălcarea drepturilor sale de către reprezentant legal prin scoaterea ilegală a copilului sau reținerii acestuia. Prin urmare, prevederile enunțate în obiecție nu contravin prevederilor din proiectul de lege vizat.</p>
3.	<p><i>autoritate centrală</i> – autoritatea desemnată de stat pentru a îndeplini atribuțiile prevăzute de Convenția de la Haga din 1980 privind aspectele civile ale răpirii internaționale de copii.</p>	<p>Directia Generală Juridică</p>	<p>Articolul 3 noțiunea „autoritate centrală”, referirea la actul european invocat în cuprinsul acesteia, se va face astfel: „Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980”. Această observație este valabilă în modul corespunzător și pentru art.5 din proiect.</p>	<p>Se acceptă.</p>	<p><i>autoritate centrală</i> – autoritatea desemnată de stat pentru a îndeplini atribuțiile prevăzute de Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980</p>
4.	<p>Articolul 5.</p>	<p>Directia Generală Juridică</p>	<p>Articolul 3 noțiunea „autoritate centrală”, referirea la actul european invocat în cuprinsul acesteia, se va face astfel: „Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980”. Această observație este valabilă în modul</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Articolul 5. Autoritatea centrală a Republicii Moldova Ministerul Muncii și Protecției Sociale (denumit în continuare – autoritatea centrală a Republicii Moldova) este abilitat să asigure îndeplinirea obligațiilor asumate de Republica</p>

		<p>Moldova ca urmare a aderării la Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii (denumită în continuare – Convenție).</p>		<p>corespunzător și pentru art.5 din proiect.</p>		<p>Moldova ca urmare a aderării la Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980 (denumită în continuare – Convenție).</p>
<p>5.</p>	<p>Articolul 6.</p>	<p>Articolul 6. Atribuțiile autorității centrale a Republicii Moldova (1) Pentru realizarea obiectivelor stipulate în Convenție, autoritatea centrală a Republicii Moldova întreprinde toate măsurile corespunzătoare:</p> <p>a) pentru localizarea copilului deplasat în străinătate sau reținut ilicit în sensul Convenției;</p> <p>b) pentru prevenirea de noi pericole pentru copil sau de pagube pentru părțile interesate, luând sau procedând astfel încât să fie întreprinse măsuri provizorii;</p> <p>c) pentru a asigura înapoierea de bună voie a copilului sau a înlesni o soluție amiabilă, inclusiv prin mediere;</p> <p>d) pentru schimbul de informații privind</p>	<p>Directia Generală Juridică</p>	<p>-lit. a) propune că, autoritatea centrală a Republicii Moldova întreprinde toate măsurile corespunzătoare pentru localizarea copilului deplasat în străinătate sau reținut ilicit în sensul Convenției. În context, din considerentul că <i>art. 3 din proiect</i> redă semnificația noțiunilor „deplasare ilicită a copilului” și „reținere ilicită a copilului” care diferă de textul noțiunilor prevăzute la art. 3 din Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, încheiată la Haga la 25 octombrie 1980 (în continuare <i>Convenție</i>), considerăm că referirea și mențiunea „în sensul Convenției” este inoportună în cazul dat, din care motiv se sugerează reanalizarea normei și efectuarea modificărilor de rigoare, astfel că trimiterea să se facă la „<i>prezenta lege</i>”;</p>	<p>Nu se acceptă. Notăm că trimiterea la articolul 3 din Convenție acoperă atât cauzele de înapoiere a copilului din Republica Moldova, cât și înapoierea copilului în Republica Moldova. În cazul în care Republica Moldova este statul solicitat, adică de la care se cere înapoierea copilului, se vor aplica cerințele Convenției și rigorile statului reședinței sale obișnuite, adică a statului unde se cere a fi înapoiat copilul, nu cele ale articolului 3 din proiectul de lege.</p>	

	<p>situația socială a copilului;</p> <p>e) pentru a furniza informații generale privind dreptul statului în legătură cu aplicarea Convenției;</p> <p>f) pentru a introduce sau a înlesni deschiderea unei proceduri judiciare sau administrative, menite să obțină înapoierea copilului și, dacă este cazul, să îngăduie organizarea sau exercitarea efectivă a dreptului de vizitare;</p> <p>g) pentru a acorda sau înlesni, dacă este cazul, obținerea de asistență juridică, inclusiv prin oferirea asistenței juridice calificate de către un avocat;</p> <p>h) pentru a asigura, în condițiile legii, înapoierea copilului.</p> <p>(2) Autoritatea centrală a Republicii Moldova încheie acorduri de colaborare și cooperează cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu instituțiile publice din țară și din străinătate, cu organizațiile</p>		<p>Acceași observație este valabilă, în modul corespunzător, și pentru art. 9 din proiect.</p> <p>-lit. b) se referă la întreprinderea de către autoritatea centrală a Republicii Moldova a unor măsuri provizorii pentru prevenirea de noi pericole pentru copil sau de pagube pentru părinți interesate. Însă, nu este clar despre ce măsuri provizorii este cazul, dat fiind că dispozițiile de conținut ale proiectului de lege vizat, nu stabilesc careva măsuri provizorii în sensul expus. Astfel, sugerăm reanalizarea normei pentru a nu admite caracterul declarativ și neaplicabilitatea efectivă a acesteia.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea raționamentul mai sus</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Legislația în vigoare permite aplicarea mai multor măsuri provizorii/temporare față de copii în anumite situații. În sensul <u>Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți și Hotărârii de Guvern nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, în cazul în care copilul aflat pe teritoriul Republicii Moldova s-ar afla în situație de risc,</u></p>
--	---	--	---	---

		<p>internationale și regionale, organizațiile neguvernamentale, cu alte persoane juridice din țară și din străinătate cu atribuții în domeniul de aplicare a Convenției.</p>		<p>autoritatea tutelară la evaluarea situației copilului întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea protecției copilului în modul corespunzător. Astfel, asemenea măsuri sunt reglementate în cele două acte menționate mai sus.</p>	<p>g) pentru a facilita sau înlesni, dacă este cazul, obținerea de asistență juridică, inclusiv prin oferirea asistenței juridice garantate de stat;</p>
			<p>-lit. g), sugerăm substituirea textului „<i>asistenței juridice calificate de către un avocat;</i>” cu textul „<i>asistenței juridice garantate de stat</i>”, pentru considerentul corelației cu dispozițiile propuse la art.12 din proiect.</p>	<p>Se acceptă</p>	
			<p>De asemenea, DGJ propune reformularea normei ținând cont că, autoritatea centrală a Republicii Moldova, Ministerul Muncii și Protecției Sociale nu este organ abilitat în <i>acordarea</i> asistenței juridice sau <i>oferirea</i> asistenței juridice calificate de către un avocat, însă acesta poate facilita <u>acordarea/oferirea asistenței juridice garantate de stat</u>, similar dispoziției propuse la art. 13 alin.(1) din proiect.</p>	<p>Se acceptă</p>	
6.	Articolul 8. Soluționarea	(1) Cauzele care vizează înapoierea	Comisia juridică,	Articolul 8 din proiect, care prevede soluționarea	(2) În conformitate cu alin. (1),

	<p>cauzelor prin mediere</p>	<p>copilului în statul reședinței sale obișnuite sau exercitarea dreptului de vizitare a copilului se pot supune medierii de către autoritatea centrală a Republicii Moldova sau instanța de judecată, cu consimțământul și în numele părților, în conformitate cu Convenția. Prevederile legislației în domeniul medierii se vor aplica în modul corespunzător.</p> <p>(2) În conformitate cu alin. (1), la cererea autorității centrale a Republicii Moldova sau a instanței de judecată, Uniunea Mediatorilor îi furnizează acesteia o listă a mediatorilor specializați în domeniul protecției copilului.</p> <p>(3) Medierea cauzelor prevăzute la alin. (1) are loc într-un termen ce nu depășește 30 de zile calendaristice de la data încheierii contractului de mediere, dacă părțile nu au stabilit de comun acord alt termen.</p> <p>(4) Cauzele nu se vor supune medierii dacă acest</p>	<p>numiri și imunități</p>	<p>cauzelor prin mediere, necesită a fi examinat prin prisma competenței instituțiilor statului în domeniul medierii, reglementată de Legea cu privire la mediere nr. 137/2015. Potrivit art. 9 din legea vizată, la momentul actual, atribuțiile în domeniul medierii sunt exercitate de Consiliul de Mediere. În acest context, Uniunea Mediatorilor, prevăzută la alin. (2) art. 8 din proiect se va substitui cu Consiliul de Mediere.</p>	<p>la cererea autorității centrale a Republicii Moldova sau a instanței de judecată, Consiliul de Mediere îi furnizează acesteia o listă a mediatorilor specializați în domeniul protecției copilului.</p>
--	-------------------------------------	--	-----------------------------------	--	--

		lucru este contrar interesului superior al copilului, nu este adecvat în speță sau ar întârzia procedura în mod nejustificat.			
			<p align="center">Direcția Generală Juridică</p>	<p>-alin. (1) propune că cauzele care vizează înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite sau exercitarea dreptului de vizitare a copilului se pot supune medierii, <i>în conformitate cu Convenția</i>. Însă, Convenția vizată nu prevede procedura de mediere în niciunul din cazurile menționate. Pentru aceste considerente, recomandăm reconsiderarea normei vizate;</p> <p>-alin. (2) stabilește că, <i>Uniunea Mediatorilor</i> furnizează la cererea autorității centrale a Republicii Moldova, o listă a mediatorilor specializați în domeniul protecției copilului. Însă, potrivit art. 8 și 9 din Legea nr. 137/2015 cu privire la mediere, Ministerul Justiției și Consiliul de Mediere sunt instituții ale statului în domeniul medierii. Respectiv, Consiliul de Mediere organizează și coordonează activitatea mediatorilor. În rațiunea celor subliniate, urmează a fi revăzută sintagma „<i>Uniunea Mediatorilor</i>” și modificată în</p>	<p>(1) Cauzele care vizează înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite sau exercitarea dreptului de vizitare a copilului se pot supune medierii de către autoritatea centrală a Republicii Moldova sau instanța de judecată, cu consimțământul și în numele părinților. Prevederile legislației în domeniul medierii se vor aplica în modul corespunzător.</p> <p>(2) În conformitate cu alin. (1), la cererea autorității centrale a Republicii Moldova sau a instanței de judecată, Consiliul de Mediere îi furnizează acesteia o listă a mediatorilor specializați în domeniul protecției copilului.</p> <p>(3) Medierea cauzelor prevăzute la alin. (1) are loc într-un termen ce nu depășește 30 de zile calendaristice de la data încheierii contractului de mediere, dacă părțile nu au stabilit</p>

			<p>sensul corelației cu normele precitate;</p> <p>-alin. (4) cuvintele „nu este adecvat în speță” considerăm că nu corespund criteriului de claritate, precum și constituie cuvinte improprie stilului normativ, astfel că DGJ recomandă reformularea sau excluderea, după caz.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Textul în discuție permite evitarea supunerii cauzei în procedura de mediere și permite recurgerea la proceduri judiciare în cazul în care circumstanțele unui caz particular nu indică spre o posibilitate de soluționare a cauzei pe cale amiabilă. Astfel, cu titlu de exemplu, pe motiv de neînțelegeri personale sau conflicte familiale, părțile nu pot ajunge la un consens pe cale extrajudiciară</p>	<p>de comun acord alt termen.</p> <p>(4) Cauzele nu se vor supune medierii dacă acest lucru este contrar interesului superior al copilului, nu este adecvat în speță sau ar întârzia procedura în mod nejustificat.</p>
--	--	--	--	--	---

		<p>Articolul 10. Depunerea și procesarea cererii privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite</p>		<p>La Articolul 10, DGJ remarcă că, denumirea „<i>Condițiile de formă și conținut al cererii privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite</i>” nu exprimă obiectul de reglementare al articolului, după cum prevede art. 51 alin. (2) din Legea nr.100/2017. Or, conținutul articolului vizat reflectă procedura de recepționare și examinare de către autoritatea centrală a Republicii Moldova a cererilor depuse în temeiul Convenției, însă nu reglementează condițiile de formă și conținut al cererii privind înapoierea copilului în statul de reședință, acestea fiind reglementate în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova și în Convenție, astfel că norma vizată doar face trimitere la actele normative în cauză. În rațiunea observațiilor expuse, sugerăm modificarea denumirii articolului vizat întru asigurarea exprimării succinte și corespunderii obiectului de reglementare.</p>	<p>Se acceptă.</p>	
<p>8. Articolul 10</p>	<p>Articolul 10. Condițiile de formă și conținut al cererii privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite (1) Persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate înaintează cererea autorității centrale a Republicii Moldova în vederea înapoierii copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite. (2) Autoritatea centrală a Republicii Moldova acționează cu celeritate atunci când soluționează cererile întemeiate pe Convenție. (3) Atunci când recepționează o cerere prevăzută la alin. (1), autoritatea centrală a Republicii Moldova confirmă recepționarea în termen de 10 zile lucrătoare de la data primirii cererii.</p>	<p>Direcția Generală Juridică</p>	<p>-la alin. (4) autorul propune că autoritatea centrală a Republicii Moldova, adică</p>	<p>Nu se acceptă. Trimiterea atât la prevederile</p>		

<p>(4) După recepționarea cererii, autoritatea centrală a Republicii Moldova verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 8 alin. (2) din Convenție și articolul 2932 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 și, după caz, în termen de 10 zile lucrătoare de la primirea cererii va solicita completarea acesteia sau prezentarea actelor lipsă. Aceasta înfățișează, fără întârziere nejustificată, persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate, după caz, care sunt demersurile inițiale care au fost întreprinse sau urmează să fie întreprinse pentru soluționarea cererii.</p> <p>(5) În cazul în care cererea nu îndeplinește condițiile privind reședința obișnuită și vârsta copilului, prevăzute de art. 4 din Convenție, autoritatea centrală a Republicii Moldova va restitui cererea.</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, după recepționarea cererii privind înapoierea copilului verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.8 alin.(2) din Convenție și art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În context, nu este clară referirea la corespunderea cererii privind înapoierea copilului atât dispozițiilor art.8 alin.(2) din Convenție cât și prevederilor art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare-CPC), având în vedere că dispozițiile în cauză din CPC stabilesc același conținut pentru cererea respectivă ca și în dispoziția art.8 alin. (2) din Convenție. Mai mult, Capitolul XXV¹ din CPC „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului” a fost introdus anume întru corespunderea prevederilor Convenției. Menționăm că nota de fundamentare nu conține argumente în acest sens.</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, după recepționarea cererii privind înapoierea copilului verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.8 alin.(2) din Convenție și art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În context, nu este clară referirea la corespunderea cererii privind înapoierea copilului atât dispozițiilor art.8 alin.(2) din Convenție cât și prevederilor art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare-CPC), având în vedere că dispozițiile în cauză din CPC stabilesc același conținut pentru cererea respectivă ca și în dispoziția art.8 alin. (2) din Convenție. Mai mult, Capitolul XXV¹ din CPC „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului” a fost introdus anume întru corespunderea prevederilor Convenției. Menționăm că nota de fundamentare nu conține argumente în acest sens.</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, după recepționarea cererii privind înapoierea copilului verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.8 alin.(2) din Convenție și art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În context, nu este clară referirea la corespunderea cererii privind înapoierea copilului atât dispozițiilor art.8 alin.(2) din Convenție cât și prevederilor art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare-CPC), având în vedere că dispozițiile în cauză din CPC stabilesc același conținut pentru cererea respectivă ca și în dispoziția art.8 alin. (2) din Convenție. Mai mult, Capitolul XXV¹ din CPC „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului” a fost introdus anume întru corespunderea prevederilor Convenției. Menționăm că nota de fundamentare nu conține argumente în acest sens.</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, după recepționarea cererii privind înapoierea copilului verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.8 alin.(2) din Convenție și art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În context, nu este clară referirea la corespunderea cererii privind înapoierea copilului atât dispozițiilor art.8 alin.(2) din Convenție cât și prevederilor art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare-CPC), având în vedere că dispozițiile în cauză din CPC stabilesc același conținut pentru cererea respectivă ca și în dispoziția art.8 alin. (2) din Convenție. Mai mult, Capitolul XXV¹ din CPC „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului” a fost introdus anume întru corespunderea prevederilor Convenției. Menționăm că nota de fundamentare nu conține argumente în acest sens.</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, după recepționarea cererii privind înapoierea copilului verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.8 alin.(2) din Convenție și art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În context, nu este clară referirea la corespunderea cererii privind înapoierea copilului atât dispozițiilor art.8 alin.(2) din Convenție cât și prevederilor art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare-CPC), având în vedere că dispozițiile în cauză din CPC stabilesc același conținut pentru cererea respectivă ca și în dispoziția art.8 alin. (2) din Convenție. Mai mult, Capitolul XXV¹ din CPC „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului” a fost introdus anume întru corespunderea prevederilor Convenției. Menționăm că nota de fundamentare nu conține argumente în acest sens.</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, după recepționarea cererii privind înapoierea copilului verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.8 alin.(2) din Convenție și art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În context, nu este clară referirea la corespunderea cererii privind înapoierea copilului atât dispozițiilor art.8 alin.(2) din Convenție cât și prevederilor art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare-CPC), având în vedere că dispozițiile în cauză din CPC stabilesc același conținut pentru cererea respectivă ca și în dispoziția art.8 alin. (2) din Convenție. Mai mult, Capitolul XXV¹ din CPC „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului” a fost introdus anume întru corespunderea prevederilor Convenției. Menționăm că nota de fundamentare nu conține argumente în acest sens.</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, după recepționarea cererii privind înapoierea copilului verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.8 alin.(2) din Convenție și art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În context, nu este clară referirea la corespunderea cererii privind înapoierea copilului atât dispozițiilor art.8 alin.(2) din Convenție cât și prevederilor art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare-CPC), având în vedere că dispozițiile în cauză din CPC stabilesc același conținut pentru cererea respectivă ca și în dispoziția art.8 alin. (2) din Convenție. Mai mult, Capitolul XXV¹ din CPC „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului” a fost introdus anume întru corespunderea prevederilor Convenției. Menționăm că nota de fundamentare nu conține argumente în acest sens.</p>	<p>Ministerul Muncii și Protecției Sociale, după recepționarea cererii privind înapoierea copilului verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la art.8 alin.(2) din Convenție și art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. În context, nu este clară referirea la corespunderea cererii privind înapoierea copilului atât dispozițiilor art.8 alin.(2) din Convenție cât și prevederilor art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova (în continuare-CPC), având în vedere că dispozițiile în cauză din CPC stabilesc același conținut pentru cererea respectivă ca și în dispoziția art.8 alin. (2) din Convenție. Mai mult, Capitolul XXV¹ din CPC „Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului” a fost introdus anume întru corespunderea prevederilor Convenției. Menționăm că nota de fundamentare nu conține argumente în acest sens.</p>

Se acceptă

(8) Dacă autoritatea centrală a Republicii Moldova are indicii că copilul a cărui înapoiere este solicitată se află pe teritoriul unui alt stat parte la Convenție, aceasta va transmite

		<p>(6) Autoritatea centrală a Republicii Moldova nu va examina cererea depusă în condițiile prevăzute de Convenție, în cazul în care aceasta sau anexele acesteia nu sunt însoțite de traducerea în limba română.</p> <p>(7) În cazul în care cererea întrunește condițiile prezentului articol, autoritatea centrală a Republicii Moldova depune această cerere la Curtea de Apel Chișinău. În funcție de circumstanțele cauzei, autoritatea centrală a Republicii Moldova poate întreprinde orice măsură susceptibilă pentru a asigura înapoierea de bunăvoie a copilului.</p> <p>(8) Dacă autoritatea centrală a Republicii Moldova are indicii că copilul a cărui înapoiere se solicită se află pe teritoriul altui stat parte la Convenție, aceasta va transmite cererea direct autorității centrale a celui stat, informând despre aceasta autoritatea</p>	<p>de procedură civilă al Republicii Moldova. În speță, autoritatea centrală, în cazul când are indicii că copilul a cărui înapoiere se solicită se află pe teritoriul altui stat parte la Convenție, va avea dreptul să transmită cererea depusă de către subiecții prevăzuți la art.9 din proiect direct autorității centrale a celui stat, referirea fiind la cererea depusă anterior intentării unui proces în instanța de judecată. Astfel că, în momentul depunerii cererii vizate în adresa autorității centrale a Republicii Moldova, subiectul care depune cererea în cauză nu deține statut de reclamant. Pentru considerentele expuse, DGJ sugerează reformularea în modul corespunzător a expresiei referite.</p> <p style="text-align: center;">-</p>	<p>cererea direct autorității centrale a statului respectiv, informând despre autoritatea centrală solicitantă sau, după caz, persoana fizică, instituția sau organismul.</p>
--	--	--	--	---

	<p>centrală solicitantă sau, după caz, reclamantul.</p>	<p>Articolul 12. Asistența juridică garantată de stat fizică, instituția, organismul sau autoritatea interesată din străinătate a cărei cerere îndeplinește condițiile prevăzute la art. 293² din Convenție și la art. 293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, pot beneficia de <i>asistență juridică garantată de stat</i>, în cadrul soluționării cererii privind înapoierea, <i>indiferent de nivelul veniturilor</i>. În context, DGJ reține că, conform art.2 din Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, constituie asistență juridică garantată de stat – acordarea serviciilor juridice și a serviciilor de mediere din contul mijloacelor destinate acordării unor astfel de servicii persoanelor care nu dispun de suficiente mijloace financiare pentru plata lor și care întrunesc condițiile stipulate în prezenta lege. Totodată, art.19 și 20 din Legea vizată, reglementează subiecții care au dreptul la asistență juridică calificată (tip de asistență juridică garantată de stat, în sensul art. 3 din Lege), precum și la asistență juridică calificată indiferent de nivelul veniturilor, astfel că persoanele, instituția, organismul sau autoritatea</p>	<p>Articolul 12 propune că subiecții a căror cerere îndeplinește condițiile prevăzute la art. 8 alin. (2) din Convenție și la art. 293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, pot beneficia de <i>asistență juridică garantată de stat</i>, în cadrul soluționării cererii privind înapoierea, <i>indiferent de nivelul veniturilor</i>. În context, DGJ reține că, conform art.2 din Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, constituie asistență juridică garantată de stat – acordarea serviciilor juridice și a serviciilor de mediere din contul mijloacelor destinate acordării unor astfel de servicii persoanelor care nu dispun de suficiente mijloace financiare pentru plata lor și care întrunesc condițiile stipulate în prezenta lege. Totodată, art.19 și 20 din Legea vizată, reglementează subiecții care au dreptul la asistență juridică calificată (tip de asistență juridică garantată de stat, în sensul art. 3 din Lege), precum și la asistență juridică calificată indiferent de nivelul veniturilor, astfel că persoanele, instituția, organismul sau autoritatea</p>	<p>Directia Generală Juridică</p>	<p>Nu se acceptă. Menționăm că cadrul normativ trebuie privit ca un întreg, iar legile nu trebuie analizate separat una de alta. În acest sens, prevederile proiectului de lege se referă la un grup specific de persoane care pot beneficia de asistența juridică garantată de stat, i.e. persoanele care solicită înapoierea copilului deplasat sau reținut ilicit. Astfel, chiar dacă acest aspect nu este expres prevăzut în Legea nr. 198/2007, notăm că prezenta lege tocmai vine să acorde acest drept acestui grup specific de persoane (<u>fiind o lege specială</u>). Totodată, atragem atenția că atât CNAJGS, cât și Ministerul Justiției au fost parte la procedura de avizare în ambele runde.</p>	<p>Articolul 12. Asistența juridică garantată de stat fizică, instituția, organismul sau autoritatea interesată din străinătate a cărei cerere îndeplinește condițiile prevăzute la art. 293² din Convenție și la art. 293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003 poate beneficia de asistență juridică garantată de stat în cadrul soluționării cererii privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite, indiferent de nivelul veniturilor. Prevederile legislației în domeniul asistenței juridice garantate de stat se vor aplica în modul corespunzător.</p>
9.						

interesată din străinătate care se adresează cu cerere privind înapoierea copilului conform reglementărilor propuse, nu se regăsesc în dispozițiile normelor precitate. Respectiv, considerăm că norma propusă implică necesitatea modificării, în modul corespunzător, a Legii nr.198/2007, întru asigurarea coherenței și a echilibrului între acte normative, precum și respectării principiilor de legiferare reglementate la art.3 din Legea nr. 100/2017 sau, să fie prevăzut că subiecții vizati beneficiază de asistență juridică garantată de stat, indiferent de nivelul veniturilor, prin derogare de la prevederile Legii nr. 198/2007.

Adițional, pentru unitate terminologică cu prevederile art. 293¹ din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, expresia „cererii de înapoiere” se va înlocui cu „cererii privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite”. Observația este valabilă, în modul corespunzător, pentru toate situațiile similare din proiect.

Se acceptă parțial.
În unele situații se acceptă, totodată notăm că sensul expresiei de „cerere de înapoiere” decurge din prevederile întregii legi care se referă la „înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite”. În acest sens, din punct de vedere redacțional se consideră oportun de menținut formula

					de	„cererea înapoiere”.
10. Articolul 13	<p>Articolul 13. Atribuțiile Națională Asistență Garantată de Stat (4) în termen de 48 de ore de la data încetării mandatului avocatului desemnat potrivit alin. (2), acesta va restitui autorității centrale a Republicii Moldova întreaga documentație înaintată potrivit alin. (1), precum și actele instanței, comunicate pe marginea cererii de înapoiere.</p>	<p>Direcția Generală Juridică</p>	<p>Articolul 13 alin. (4), propune că în termen de 48 de ore de la data încetării mandatului, avocatul desemnat va restitui autorității centrale a Republicii Moldova întreaga documentație înaintată potrivit alin. (1). Înșă remarcăm că, alin. (1) din proiect nu reglementează sarcina autorității centrale a Republicii Moldova de a transmite anumite documente Oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat (în continuare- CNAJGS) sau avocatului desemnat, ca eventual în consecință, să survină obligația de restituire a întregii documentații, în modul propus în norma vizată. Pentru considerentele menționate, DGJ sugerează reanalizarea dispoziției alin.(4) în coroborare cu alin. (1) a art.13 și modificarea/completarea în modul corespunzător. O opțiune în sensul obiecției formulate ar fi completarea alin.(1) a art.13 din proiect sub aspectul „punerii în sarcina autorității centrale a Republicii Moldova de a transmite toată documentația primită conform art.10 alin. (4), către CNAJGS”.</p>	<p>Nu se acceptă. Notăm că reclamantul are acces la același set de documente pe care îl deține autoritatea centrală, având în vedere că aceasta din urmă este sesizată tocmai în baza informațiilor și documentelor prezentate de reclamant. Astfel, este firesc ca avocatul desemnat să aibă acces la întregul set de materiale.</p>		

11.	<p>Articolul 14.</p>	<p>Articolul 14. Sesizarea instanței de judecată de către persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate (3) În cazul în care cererea nu vizează înapoierea copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite, sau nu îndeplinește condițiile prevăzute la art. 8 alin. (2) din Convenție și la art. 293² CPC la depunerea cererii privind înapoierea</p>	<p>Direcția Generală Juridică</p>	<p>Articolul 14 alin. (3) propune că în cazul în care cererea nu vizează înapoierea copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite sau nu îndeplinește condițiile prevăzute la art. 8 alin. (2) din Convenție și la art.293² din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău restituie cererea. <i>Ab initio</i> accentuăm că, potrivit art. 279 în coroborare cu art.280 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, cererile privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite în conformitate cu Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980, se examinează de instanța judecătorească, în procedură specială, după regulile de examinare a acțiunilor civile. Respectiv, art.170 CPC prevede exhaustiv temeiurile de restituire a unei cereri de chemare în judecată, care reprezintă condiții impuse reclamantului la exercitarea dreptului privind intentarea procesului. Iar, nerespectarea condițiilor prevăzute la art. 8 alin.(2) din Convenție și la art.293² CPC la depunerea cererii privind înapoierea</p>	<p>Nu se acceptă. Posibilitatea restituirii cererii de către Curtea de Apel Chișinău a fost inclusă în proiectul de lege la solicitarea reprezentanților acestei curți, pentru a permite restituirea cererilor care, în mod evident, nu vizează înapoierea copilului și care, astfel, generează o suprasolicitare a instanței. Curtea de Apel a subliniat că, în prezent, legislația nu oferă un temei expres pentru restituire în contextul aplicării prevederilor Convenției. Totodată, atragem atenția că atât Curtea de Apel Chișinău, cât și Curtea Supremă de Justiție au participat la ambele etape de avizare a proiectului și nu au semnalat aplicarea articolului 14 ca fiind un impediment.</p>	
-----	-----------------------------	---	--	---	---	--

copilului, nu se regăesc în lista temeiurilor de restituire a cererii depuse, reglementate la art.170 CPC. În atare circumstanțe este neclară aplicabilitatea normei în practică, or care eventual va constitui temeiul juridic procedural de restituire a cererii privind înapoierea, de către Curtea de Apel Chișinău, din moment ce Codul de procedură civilă nu prevede temeiul referit. Iar, întreaga activitate a instanțelor judecătorești se desfășoară potrivit ordinii procedurii civile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În același context, notăm dispoziția alin. (4) a art.2 din CPC care prevede că, legislația procedurală civilă stabilește modalitatea de judecare a cauzelor în acțiuni civile ce rezultă din raporturi juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice și din alte raporturi juridice, a cauzelor cu procedură specială și cu procedură în ordonanță (simplificată)(...). Respectiv, susținem că norma vizată constituie normă de drept procedural civil și urmează să fie obiect al modificărilor de rigoare în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Astfel, considerăm că norma vizată

				<p>urmează să fie exclusă din proiectul de act normativ. În altă ordine de idei, subliniem că condițiile prevăzute la art. 2932 CPC constituie condiții de conținut al cererii, iar în sensul dispoziției art.171 din Codul de procedură civilă nerespectarea acestora constituie temei de a nu da curs cererii și acordare a termenului pentru înlăturarea neajunsurilor, și în consecință, în cazul neînlăturării neajunsurilor, cererea se restituie. Or, restituirea din start a cererii pe motivul neîndeplinirii unor condiții de conținut și formă, ar putea fi apreciată ca o sancțiune prea dură și în detrimentul interesului copilului și principiilor Convenției care se referă la caracterul urgent al procedurii privind înapoierea copilului reținut sau deplasat ilicit.</p>		
12.	Articolul 15	<p>Articolul 15. Soluționarea cererilor de înapoiere a copilului în statul reședinței sale obișnuite</p> <p>(1) Cauzele având ca obiect soluționarea cererilor de înapoiere a unui copil aflat pe teritoriul Republicii Moldova în</p>	Direcția Generală Juridică	<p>La Articolul 15, textul „<i>în condițiile art.3 din Convenție</i>” sugerăm să fie exclus sau reformulat. Or, nu este clară trimiterea la dispozițiile art.3 din Convenție din moment ce art.3 din proiectul de act normativ propune redacție diferită a noțiunilor „deplasare ilicită a copilului”</p>	Nu se acceptă. Curtea de Apel Chișinău soluționează cauzele privind înapoierea copilului din Republica Moldova în statul de reședință obișnuită. În acest context, deciziile Curții se vor baza pe	

		<p>condițiile art. 3 din Convenție se judecă în fond, în termenul și condițiile prevăzute la art. 2933 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr. 225/2003</p>		<p>și „reținere ilicită a copilului”, respectiv trimiterea trebuie să se facă la art.3 din proiect. DGJ reiterează observația pentru toate situațiile similare din proiect.</p>	<p>cerințele Convenției și pe legislația statului de reședință, și nu pe prevederile articolului 3 din proiectul de lege.</p>	
<p>13.</p>	<p>Articolul 17. Valabilitatea și hotărârilor străine</p>	<p>(2) Instanța de judecată poate ține seama de legea și de hotărârile judiciare sau administrative străine pertinente, fără a fi nevoie să recurgă la procedurile specifice de recunoaștere a hotărârii străine. De asemenea, instanța de judecată va putea solicita reclamantului prezentarea unei hotărâri sau a unui alt document, emanând de la autoritățile statului în care copilul își are reședința obișnuită, care să ateste, dacă legea statului respectiv permite aceasta, faptul că deplasarea copilului de pe teritoriul aceluia stat ori reținerea a avut loc prin încălcarea unui drept privind încredințarea, atribuit potrivit legii statului străin.</p>	<p>Comisia juridică, și numiri și imunități</p>	<p>Comisia recomandă examinarea suplimentară a art. 17 alin. (2) și art. 27 din proiect în sensul asigurării calității reglementării. Asemenea expresii normative poate ține seama de lege și de hotărârile judiciare și administrative străine pertinente”, sau</p>	<p>Nu se acceptă. Sintagma menționată are în vedere faptul că instanța de judecată se poate sprijini pe hotărârile judiciare sau administrative străine pertinente emanând de la autoritățile statului în care copilul își are reședința obișnuită, hotărâri care se fundamentează pe legea statului respectiv. În cazul în care Republica Moldova este statul solicitat, aceasta trebuie să decidă cu privire la înapoierea/neînapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite. Acest fapt poate fi făcut doar în baza prevederilor legale ale aceluia stat, precum și a deciziilor pronunțate de autoritățile sale. Mai mult, chiar și</p>	

articolele 7 lit. e) și 8 lit. f) și 14 din Convenție sugerează acest fapt, or prezentarea legislației străine împreună cu cererea de înapoiere a copilului este o cerință impusă de Convenție cu scopul de a demonstra că fapta constituie o deplasare/reținere ilicită a copilului. De asemenea, legislația în vigoare admite acest fapt, or potrivit art. 5 alin. (2) din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, prevede că: "...legile altor state se aplică numai în modul prevăzut de legislația Republicii Moldova și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte".

Nu se acceptă.

Legislația nu poate să prevadă expres toate împrejurările care pot apărea în legătură cu exercitarea dreptului de vizitare a copilului. Curtea

" În funcție de împrejurări, autoritatea centrală a Republicii Moldova poate solicita .." generează și imprevizibilitate și ambiguitate, interpretări abuzive și practici neuniforme de aplicare a normelor în cauză.

					<p>Constituțională a reiterat în mod constant în jurisprudența sa că legislația nu poate să abunde în texte explicative. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept există un element inevitabil de interpretare. Astfel, îi va reveni autorității centrale a Republicii Moldova să decidă în funcție de împrejurările fiecărui caz particular cu privire la solicitarea asistenței și cooperării pentru verificarea condițiilor în care are loc vizita.</p>
14.	<p>Articolul 18.</p>	<p>Articolul 18. Adoptarea măsurilor de protecție a copilului de către instanța de judecată (1) Pe întreaga durată a procesului, instanța de judecată poate dispune, printr-un act de dispoziție nesusceptibil de atac, oricare dintre măsurile de protecție a copilului prevăzute de legislație. (2) Dacă există motive care să justifice</p>	<p>Direcția Generală Juridică</p>	<p>La Articolul 18 - alin. (1) textul „prevăzute de legislație”, DGJ consideră că nu corespunde criteriului de claritate și previzibilitate. Or, nu este clar dacă se referă la măsurile de protecție reglementate la alin. (2) sau alte măsuri. Aceste aspecte urmează a fi clarificate, astfel că, în cazul dacă sintagma „conform legislației” se referă la prevederile alin. (2), se va face trimiterea expresă la această</p>	<p>Nu se acceptă. Textul „prevăzute de legislație” acordă o marjă instanței de judecată în aplicarea măsurilor de protecție reglementate de alte legi dar și cele care pot fi reglementate în viitor. Astfel, pentru a preveni situațiile de operare a modificărilor la art. 18 alin. (1) pentru a</p>

	<p>bănuiala că copilul ar putea părăsi hotarul Republicii Moldova, pentru a fi sustras de la procedura de înapoiere, deschisă potrivit Convenției și prezentei legi, instanța de judecată va dispune la cererea reclamantului, în aceeași zi în care cererea a fost admisă, printr-un act de dispoziție nesusceptibil de atac:</p> <p>a) ridicarea pașaportului copilului sau a altui document de călătorie, după caz, iar în lipsa acestuia interzicerea eliberării unui document de călătorie pentru copil;</p> <p>b) interzicerea traversării de către copil a hotarelor Republicii Moldova pentru o anumită perioadă de timp.</p>	<p>normă, în alt context se va face referire la actul normativ concret care prevede măsurile de protecție a copilului ce urmează să fie aplicate în sensul alin. (1) din art.18 din proiect;</p> <p>- la alin. (2), expresia „cererea a fost admisă” DGJ o consideră inoportună, și atribuie noimei un caracter confuz. Totodată, dat fiind faptul că cererea privind aplicarea măsurilor de protecție conform alin. (1) poate fi depusă pe tot parcursul procesului de judecată, rezultă că aceasta se va depune și concomitent cu înaintarea cererii privind înapoierea copilului, astfel că la etapa respectivă judecătorul unipersonal examinează acceptarea spre examinare a cererii privind înapoierea copilului, și în consecință, unipersonal, similar cazurilor de examinare a cererilor privind aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, va examina și cererea privind aplicarea măsurilor de</p>	<p>indica expres măsurile de protecție ce pot fi aplicate, s-a optat pentru o trimitere la legislația în vigoare. Cu titlu de exemplu, în cazul identificării unui risc pentru siguranța copilului, pot fi aplicate una din măsurile prevăzute de Legea nr. 140/2013.</p> <p>Se acceptă.</p>	<p>(2) Dacă există motive care să justifice bănuiala că copilul ar putea părăsi hotarul Republicii Moldova, pentru a fi sustras de la procedura de înapoiere, deschisă potrivit Convenției și prezentei legi, la cererea reclamantului și/sau a reprezentantului acestuia, judecătorul sau instanța de judecată dispune în aceeași zi, printr-un act de dispoziție nesusceptibil de atac:</p>
--	---	---	---	---

protecție a copilului. Respectiv, în sensul observațiilor expuse, DGJ sugerează reformularea alin. (2) din proiect, după cum urmează:

„Dacă există motive care să justifice bănuiala că copilul ar putea părăsi hotarele Republicii Moldova pentru a fi sustras de la procedura de înapoiere deschisă potrivit Convenției și prezentei legi, la cererea reclamantului și/sau a reprezentantului acestuia, judecătorul sau instanța dispune în aceeași zi, printr-un act de dispoziție nesusceptibil de atac: (în continuare textul propus)”

Sub un alt aspect, DGJ notează că în sensul dispoziției art. 14 din CPC, actele judecătorești de dispoziție se emit sub formă de hotărâre, încheiere și decizie. Respectiv, în formă de încheiere se emite dispoziția primei instanței prin care nu se soluționează fondul cauzei. În speță, măsurile de protecție propuse în sensul alin. (2) art.18 nu implică soluționarea fondului cauzei, astfel că instanța la soluționarea acestora va dispune emiterea actului de dispoziție în formă de încheiere. În acest sens, considerăm că expresia „act de dispoziție” urmează să fie

Nu se acceptă.

Cuvântul „încheiere” era utilizat inițial, însă la solicitarea MAI s-a cerut înlocuirea acestui cuvânt cu „act de dispoziție” pentru a putea implementa măsura în practică. Argumentarea MAI poate fi văzută la punctul 3 din avizul MAI nr. 40/3903 din 2 octombrie 2024.

				<p>substituită cu expresia „încheiere”.</p> <p>La Articolul 19,</p> <p>- alin. (1) exprimarea „în orice alt chip” DGJ consideră că nu este specifică stilului normativ, din care considerent sugerează reformularea acesteia;</p> <p>- alin. (2) formularea „de la pronunțarea hotărârii integrale” sugerează să fie reconsiderată, având în vedere că conform dispozițiilor art. 236 din CPC, „se pronunță” <i>dispozitivul</i> hotărârii, iar hotărârea integrală <u>se redactează/întocmește și se comunică</u> participanților la proces.</p> <p>Adițional, DGJ ține să remarce că, potrivit normei vizate, curgerea termenului pentru executarea obligației de înapoiere a copilului, nu va depăși două săptămâni de la data pronunțării hotărârii integrale. Iar potrivit art. 293⁴ alin. (1) din CPC, hotărârea integrală se întocmește în termen de 14 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. Respectiv, se observă că până la expirarea termenilor în cauză, procedura de înapoiere a copilului se „stopează” din motive procedurale, ceea ce</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Exprimarea este utilizată expres în Convenție, astfel s-a urmărit o terminologie cât mai apropiată normelor acestui tratat.</p> <p>Se acceptă parțial</p>	<p>(2) Instanța de judecată va stabili, în cuprinsul hotărârii, un termen pentru executarea obligației de înapoiere a copilului, care nu va putea fi mai mare de două săptămâni de la comunicarea hotărârii integrale. Termenul este stabilit sub sancțiunea unei amenzi în favoarea statului Republica Moldova, cuprinse între 100 și 200 de unități convenționale, care se virează în bugetul de stat.</p>
<p>15.</p>	<p>Articolul 19.</p>	<p>Articolul 19. Procedura și măsurile în cazul constatării deplasării sau reținerii ilicite a copilului</p> <p>(1) Dacă instanța de judecată constată că deplasarea sau reținerea copilului pe teritoriul Republicii Moldova este ilicită în sensul art. 3 din Convenție, va dispune înapoierea copilului în țara în care acesta își are reședința obișnuită, cu condiția ca acest fapt să nu-l expună unui pericol fizic sau psihic sau în orice alt chip să nu l situzeze într-o situație intolerabilă.</p> <p>(2) Instanța de judecată va stabili, în cuprinsul hotărârii, un termen pentru executarea obligației de înapoiere a copilului, care nu va putea fi mai mare de două săptămâni de la pronunțarea hotărârii integrale. Termenul este stabilit sub sancțiunea unei amenzi în favoarea statului Republica Moldova, cuprinse între 100 și</p>	<p>Direcția Generală Juridică</p>			

200 de unități convenționale.
(7) Re prezentantul legal pârât poate fi obligat la suportarea cheltuielilor statului Republicii Moldova pentru desemnarea avocaților pe caz, în conformitate cu legislația.

eventual, în practică, ar putea aduce atingeri interesului superior al copilului vizat.

Or, scopul proiectului de lege, precum și obiectivele Convenției vizează protecția și înapoierea de urgență a copilului în statul reședinței sale obișnuite în cazul deplasării sau reținerii ilicite a acestuia.

În altă ordine de idei, autorul propune că instanța va stabili în cuprinsul hotărârii un termen nu mai mare de două săptămâni pentru înapoierea copilului, sub sancțiunea unei amenzi în mărime de 100-200 u.c. Potrivit normei, amenda se va aplica de instanța de judecată, însă nu este clară procedura de aplicare a acesteia, la solicitarea cui sau cum se va aduce la cunoștința instanței despre neexecutarea în termen a hotărârii și respectiv procedura de aplicare a amenzii implică sau nu un proces cu prezența părților, or DGJ notează că procedural, odată cu pronunțarea hotărârii judecătorești, dosarul se consideră finalizat. În context, DGJ reține că potrivit art. 161 alin. (1) din CPC, amenzile judiciare se aplică de către instanța judecătorească, în cazurile și

Se acceptă parțial.
Alin. (2) din articolul 19 a fost ajustat pentru a stabili expres că amenda se virează în bugetul de stat. Totodată, menționăm că amenda se va executa potrivit prevederilor Codului administrativ, similar cazului articolului 29 din Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public. Totodată, menționăm că prezenta lege este una specială care vine să stabilească o sancțiune pentru refuzul executării de bună voie a hotărârii Curții de Apel Chișinău.

16.	<p>Articolul 20</p>	<p>Articolul 20. Comunicarea și contestarea hotărâri instanței de judecată (1) Hotărârea Curții de Apel Chișinău prin care s-a dispus</p>	<p>Direcția Generală Juridică</p>	<p>La Articolul 20, - alin. (2), pentru o exprimare adecvată în context, cuvintele „<i>hotărâri integrale</i>” se vor exclude;</p>	<p>Se acceptă.</p>	<p>(2) Dispozitivul hotărârii se comunică părților și autorității centrale a Republicii Moldova în ziua în care a fost pronunțat.</p>
<p>în proporțiile stabilite de prezentul cod, persoanelor care au săvârșit încălcări procedurale, iar neexecutarea hotărârii nu constituie încălcare procedurală. Aspectele menționate urmează a fi examinate și efectuate modificările de rigoare, astfel că normele propuse să poată fi puse în aplicare și să își atingă scopul scontat;</p> <p>- alin. (7), DG.J consideră că cuvântul „<i>poate</i>” atribuie un caracter discreționar normei, ceea ce eventual poate genera dificultăți în aplicarea acesteia, or în sensul normei propuse rezultă că instanța de judecată la latitudinea/discreția sa va dispune încasarea cheltuielilor suportate de statul Republica Moldova în legătură cu desemnarea avocaților pe caz. În rațiunea celor expuse, sugerăm reexaminarea și reformularea normei în modul corespunzător întru excluderea caracterului discreționar al acesteia.</p>						

		<p>înapoierea copilului este executorie.</p> <p>(2) Dispozitivul hotărârii se comunică părților și autorității centrale a Republicii Moldova în ziua în care a fost pronunțat. Hotărârea motivată se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării hotărârii integrale.</p> <p>(3) Hotărârea poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen 10 zile de la data comunicării hotărârii integrale. Recursul suspendă executarea hotărârii. Dosarul va fi înaintat Curții Supreme de Justiție, în termen de 5 zile de la expirarea termenului de recurs.</p> <p>(4) Cu excepția cazului în care acest lucru se dovedește imposibil din cauza unor împrejurări excepționale, Curtea Supremă de Justiție pronunță decizia în cel mult șase săptămâni de la momentul la care toate etapele procedurale necesare au fost parcurse și instanța este în măsură să examineze recursul.</p>		<p>Observația în cauză este valabilă și pentru art.24 alin. (5) din proiect.</p> <p>- alin. (5) pentru un spor de precizie normativă, după cuvântul „Dispozitivul” se va adăuga „deciziei” .</p>	<p>Hotărârea motivată se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării.</p> <p>(5) Dispozitivul deciziei instanței de recurs se comunică părților și autorității centrale a Republicii Moldova în ziua în care a fost pronunțat. Decizia integrală a instanței de recurs se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării sale.</p>
--	--	--	--	--	---

		<p>(5) Dispozitivul instanței de recurs se comunică părților și autorității centrale a Republicii Moldova în ziua în care a fost pronunțat. Decizia integrală a instanței de recurs se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării sale.</p>				
<p>17. Articolul 24.</p>	<p>Articolul 24. Cererea privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului</p> <p>(1) Persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din străinătate parte la Convenție poate solicita autorității centrale a Republicii Moldova acordarea asistenței pentru organizarea sau protejarea exercitării dreptului de vizitare a unui copil, având reședința pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu art.1 lit. b) și art. 21 din Convenție.</p> <p>(2) Autoritatea tutelară teritorială va informa reprezentantul/responsabilul legal al copilului la care acesta își are stabilită locuința despre</p>	<p>Direcția Generală Juridică</p>	<p>Articolul 24 alin. (2) stabilește că, autoritatea tutelară teritorială va atrage atenția persoanei care exercită autoritatea părintească asupra copilului cu privire la sancțiunile ce pot fi aplicate, potrivit prezentei legi, în cazul refuzului de a permite de bunăvoie exercitarea dreptului de vizitare. Însă, DGJ remarcă că proiectul de lege nu propune careva sancțiuni pasibile de aplicare pentru refuzul permiterii exercitării dreptului de vizitare. Or, sunt prevăzute sancțiuni doar pentru situația nerespectării termenului stabilit în hotărârea judecătorească pentru înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite.</p>	<p>Se acceptă prima opțiune Având în vedere caracterul mai urgent</p>	<p>Nu se acceptă. Prin sancțiuni se are în vedere aplicarea prevederilor articolului 25 alin. (3) din proiectul de lege, care stabilește că instanța de judecată poate pune în sarcina persoanei care a împiedicat exercitarea dreptului de vizitare, plata tuturor spezelor necesare întreprinse de reclamant sau în numele sau, inclusiv spezele reprezentare judecătorească ale reclamantului.</p>	<p>(5) Dispozitivul hotărârii se comunică părților și autorității centrale a Republicii</p>

	<p>solicitarea de exercitare a dreptului de vizitare a copilului de către celălalt părinte și va încerca soluționarea pe cale amiabilă a cererii privind exercitarea dreptului de vizitare. Aceasta va atrage atenția persoanei care exercită autoritatea părintească asupra copilului și la care acesta își are stabilită locuința cu privire la sancțiunile ce pot fi aplicate, potrivit prezentei legi, în cazul refuzului de a permite de bunăvoie exercitarea dreptului de vizitare.</p> <p>(3) Cauzele având ca obiect soluționarea cererilor privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului se judecă în fond, în ședință închisă, în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la admiterea cererii.</p> <p>(4) Hotărârea integrală a Curții de Apel Chișinău se întocmește în termen de 14 zile de la data pronunțării dispozitivului acesteia.</p> <p>(5) Dispozitivul hotărârii se comunică părților și autorității</p>		<p>către instanța de judecată a cererilor privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului, însă nu prevăd procedura și termenul de atac cu recurs a hotărârii instanței de judecată, precum și de examinare a recursului de către Curtea Supremă de Justiție, după cum stabilește art.20 din proiect. În atare circumstanțe, rezultă că procedura de atac cu recurs și de examinare în instanța de recurs va fi reglementată de dispozițiile Capitolului XXXVIII, Secțiunea a 2-a din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.</p> <p>Respectiv, DGJ sugerează examinarea obiecției menționate, și în cazul unei omisiuni de a reglementa termenul și procedura de atac cu recurs a hotărârii privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului, de examinare a recursului de instanța competentă, urmează a se efectua, după caz, modificările/completările de rigoare. La fel, norma vizată nu prevede dacă persoana fizică, instituția, organismul sau autoritatea centrală din</p>	<p>al cererilor de înapoiere a copilului, s-a considerat adecvat de stabilit o procedură de recurs mai rapidă decât în cazurile de exercitare a dreptului de vizitare. În acest sens, confirmăm că în cazul exercitării dreptului de vizitare, procedura de atac cu recurs și de examinare în instanța de recurs este reglementată de dispozițiile Capitolului XXXVIII, Secțiunea a 2-a din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.</p> <p>Se acceptă</p>	<p>Moldova în ziua în care a fost pronunțat. Hotărârea motivată se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării.</p> <p>(6) Reprezentantul legal, beneficiar al dreptului de vizitare în sensul prezentului articol, poate beneficia de asistență juridică garantată de stat în aceleași condiții ca și reclamanții în cauzele de înapoiere a copilului aflat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a unei deplasări sau rețineri ilicite.</p>
--	--	--	--	---	--

	<p>Articolul 27. Cooperare internațională la verificarea de condițiilor de vizitare</p>	<p>centrale a Republicii Moldova în ziua în care a fost pronunțat. Hotărârea motivată se comunică în termen de 48 de ore de la data redactării hotărârii integrale.</p>	<p>Comisia juridică, numiri și imunități</p>	<p>străinătate care depune cerere privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului va beneficia sau nu de asistență juridică garantată de stat similar procedurii privind înapoierea copilului.</p>		
<p>18.</p>		<p>În funcție de împrejurări, autoritatea centrală a Republicii Moldova poate solicita fie autorității centrale a statului în care urmează să se afle copilul pe durata vizitei, fie misiunii diplomatice sau oficiului consular al Republicii Moldova în acel stat să acorde asistență și cooperare pentru verificarea condițiilor în care are loc vizita.</p>		<p>Comisia recomandă examinarea suplimentară a art. 17 alin. (2) și art. 27 din proiect în sensul asigurării calității reglementării. Asemenea expresii normative ca: "Instanța de judecată poate ține seama de lege și de hotărârile judiciare și administrative străine pertinente", sau</p>	<p>Nu se acceptă. Sintagma menționată are în vedere faptul că instanța de judecată se poate sprijini pe hotărârile judiciare sau administrative străine pertinente emanând de la autoritățile statului în care copilul își are reședința obișnuită, hotărâri care se fundamentează pe legea statului respectiv. În cazul în care Republica Moldova este statul solicitat, aceasta trebuie să decidă cu privire la înapoierea/nénapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite. Acest fapt poate fi făcut doar în baza prevederilor legale ale aceluiași stat, precum și a deciziilor pronunțate de autoritățile sale. Mai</p>	

mult, chiar și articolele 7 lit. e) și 8 lit. f) și 14 din Convenție sugerează acest fapt, or prezentarea legislației străine împreună cu cererea de înapoiere a copilului este o cerință impusă de Convenție cu scopul de a demonstra că fapta constituie o deplasare/reținere ilicită a copilului. De asemenea, legislația în vigoare admite acest fapt, or potrivit art. 5 alin. (2) din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, prevede că: „...legile altor state se aplică numai în modul prevăzut de legislația Republicii Moldova și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte”.

Nu se acceptă. Legislația nu poate să prevadă expres toate împrejurările care pot apărea în legătură cu exercitarea dreptului de vizitare a copilului. Curtea

”În funcție de împrejurări, autoritatea centrală a Republicii Moldova poate solicita ..” generează și imprevizibilitate și ambiguitate, interpretări abuzive și practici neuniforme de aplicare a normelor în cauză.

					<p>Constituțională a reiterat în mod constant în jurisprudența sa că legislația nu poate să abunde în texte explicative. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept există un element inevitabil de interpretare. Astfel, îi va reveni autorității centrale a Republicii Moldova să decidă în funcție de împrejurările fiecărui caz particular cu privire la solicitarea asistenței și cooperării pentru verificarea condițiilor în care are loc vizita.</p>
19.	<p>Articolul 28.</p>	<p>Articolul 28. Cheltuielile legate de implementarea Convenției (1) Toate cererile formulate în scopul punerii în aplicare a prevederilor Convenției și ale prezentei legi sunt scutite de taxe.</p>	<p>Direcția Generală Juridică</p>	<p>Articolul 28, stabilește că toate cererile formulate în scopul punerii în aplicare a prevederilor Convenției și ale prezentei legi sunt scutite de taxe. În context, în situația în care termenul „taxe” vizează taxa de stat și taxa de timbru în sensul Legii taxei de stat nr.213/2023, DGJ subliniază că întru respectarea principiilor de legiferare și evitării normelor</p>	<p>Nu se acceptă. Notăm că Anexa nr. 2 din Legea taxei de stat nr. 213/2023, la punctul 1.3. stabilește că „se scutesc de taxa de stat și de taxa de timbru minorii”, iar la subpunctul 1.3.1. menționează și „cauzele de apărare a</p>

				<p>contradictorii, se impune necesitatea completării/modificării Anexei nr.2 din Legea în cauză, în modul corespunzător.</p>	<p>drepturilor lor". Astfel, considerăm că aceste prevederi înglobează și situațiile acoperite de prezenta lege specială.</p>	
20.			<p>Cabinetul Avocatului „Străistea nu Doina Iona”</p>	<p>Proiectul vizează copiii până la 16 ani, ceea ce include copii cu vârsta între 14 și 16 ani. În același timp avem Art. 63 din Codul Familiei ce îi permite copilului să decidă unde să locuiască, însă Proiectul de lege vine să anuleze această autonomie prin stabilirea reședinței obișnuite fără consultarea copilului.</p> <p>Clarificarea priorității normelor:</p> <p>o Proiectul de lege ar trebui să stipuleze expres modul în care se raportează la prevederile Codului Familiei, mai ales în cazurile unde copilul are dreptul legal de a decide reședința.</p> <p>• Creșterea ponderii opiniei copilului:</p> <p>o Art. 11 din Proiect ar trebui să acorde o pondere mai mare opiniei copilului de 14-16 ani, conform Codului Familiei, dar aceasta să fie echilibrată cu o evaluare a maturității și intereselor superioare.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prezenta lege operează cu conceptul de „reședință obișnuită a copilului”, nu cu domiciliul copilului (termene total diferite). Acest concept „exprimă o anumită integrare a copilului într-un mediu social și familial și care demonstrează o legătură apropiată și stabilă a acestuia cu locul vizat. La determinarea reședinței obișnuite a copilului, în fiecare caz particular, se iau în considerare toate elementele de fapt relevante, cum ar fi: durata, regularitatea, condițiile și motivele sejurului pe teritoriul unui stat, cetățenia copilului, locul și condițiile de școlarizare, cunoștințele</p>	

			<p>lingvistice, precum și raporturile de familie și sociale ale copilului în statul respectiv”.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Proiectul de lege conține un articol dedicat opiniei copilului. Astfel, în procesul de examinare a cazurilor de înapoiere a copilului, se va ține cont de opinia, dorințele și de sentimentele copilului în funcție de vârsta și de capacitatea lui de înțelegere.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea raționamentul de mai sus.</p> <p>Proiectul de lege, stabilește o listă de principii la articolul 4, care vin să asigure faptul că în cadrul procedurilor nu se admite încălcarea drepturilor copilului și se va urmări, în fiecare caz, asigurarea interesului superior al copilului.</p>
	<p>• Stabilirea unor excepții explicite:</p> <p>o În cazurile în care copilul de 14 ani își exprimă preferința privind reședința, instanțele sau autoritățile responsabile ar trebui să explice clar în ce condiții această preferință poate fi ignorată în favoarea interesului superior al copilului.</p> <p>• Coordonare interinstituțională:</p> <p>o Este necesară clarificarea rolului autorităților care aplică Proiectul de lege pentru a asigura că nu încalcă drepturile oferite copilului de Codul Familiei.</p>		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Adrian BELÎ
Președintele Comisiei

Ex. Olga Ojog
Tel. 820 541
E-mail: olga.ojog@parlament.md